

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Dominika Chvojanová

Název práce: Problematika empatie a altruismu v transkulturní perspektivě

Oponent práce: Mgr. Petr Macek, Ph.D.

Téma a cíl práce: Bakalářská práce se zabývá vztahem altruismu a empatie v transkulturní perspektivě. Vychází primárně z experimentálních studií zkoumajících chování jedince ve skupině procházející utrpením. Práce usiluje o nalezení souvztažnosti mezi různými vzorci chování a transkulturalitou.

Zaměření práce: kultura, transcendence, transkulturalita, empatie, altruismus

Jazyková a stylistická úroveň práce: Práce je psána kultivovaným jazykem bez většího množství gramatických chyb. Určitým rušivým momentem jsou poměrně častá vyšinití z větné vazby nebo nepřesná spojení mezi slovy, které ztěžují četbu a porozumění textu (např. na s. 9 obraty jako: „První zmínky kultury jako pojmu...“ nebo „Porozumění světa je závislé na kultuře...“) Z tohoto hlediska můžeme doporučit pečlivější práci s jazykem a větší snahu o jasné a přesné vyjadřování.

Rozsah práce: Plně odpovídá požadavkům na bakalářskou práci, celkový rozsah textu je 59 stran.

Použitá literatura: Práce vychází z přibližně 30 odborných monografií a 30 vědeckých článků, velká část použitých materiálů je v anglickém jazyce. Takovýto rozsah a kvalitu použitých zdrojů je nutné jednoznačně pozitivně ocenit.

Formální stránka práce: Formální zpracování textu plně odpovídá požadavkům kladeným na bakalářské práce. Místy se objevuje odlišné formátování poznámek pod čarou, např. hned v poznámce č. 1.

Celkové hodnocení a kritické poznámky: Autorka bakalářské práce si vytkla náročný a ambiciózní úkol připravit text pojednávající o problematice empatie a altruismu v mezikulturní a transkulturní perspektivě. Na začátku posudku musíme konstatovat, že se jí tento cíl podařilo splnit na velmi dobré úrovni a vytvořit kvalitní bakalářskou práci. Text vychází z velkého množství primárních zdrojů a na úrovni bakalářské práce podává poučený a srozumitelný přehled dané problematiky. Přesto práce naráží na určité limity, dané do značné míry ambiciózností tématu, které bychom měli na tomto místě zmínit.

První poznámka se týká teoretického a metodologického ukotvení práce. Problematika empatie a altruismu má být podávána v „transkulturní perspektivě“. Autorka správně na začátku textu definuje „transkulturalitu“ a možné přístupy k jejímu naplnění. Zajímavý prostor, který otevírá srovnání přístupu k empatii z hlediska transkulturality (tedy konceptu založeném primárně na metodologii filosofické antropologie) a z hlediska psychologie a neurovědy (tedy primárně věd pozitivních), ale dále v textu již více nerozpracovává. Jistě by bylo zajímavé se zastavit u toho, jak problematiku empatie vnímají různé filosofické přístupy, s nimiž se v transkulturní reflexi setkáváme a uvést je do dialogu s aktuálními poznatky pozitivních věd.

Při definování transkulturality se také autorka omezuje více méně na bytostnou vztahovost lidské osoby, jako východiska pro lidskou vzájemnost a hledání transcendence. Bylo by přínosné se zastavit i u dalších aspektů lidské přirozenosti, které směřují člověka k sebepřesažnosti, k druhému člověku a tedy i k empatii. Tedy otázka, co je to skutečně lidské v člověku, co ho přivádí k otevřenosti vůči druhému, k jeho utrpení a k jeho potřebám.

Druhou poznámku směřujeme k uspořádání textu a práci s materiálem, který se autorce podařilo nashromáždit. Text má jasnou a přehlednou strukturu a vhodně směřuje od obecné definice empatie a představení jednotlivých teoretických přístupů při studiu empatie a altruismu ke konkrétním studiím empatie v mezikulturním prostředí. Přesto text trpí určitou „přesyceností“ konkrétními příklady a popisem řady nejrůznějších studií. Vzhledem k nastavení práce jako teoretického textu by bylo, myslím, pro dosažení vytčeného cíle lepší zvolit syntetičtější přístup, který by se tolik nezaobíral detaily jednotlivých výzkumů a spíše by směřoval k hlubší reflexi klíčových pojmů. Samozřejmě je velmi obtížné vytvořit z nepřehledného pralesa nejrůznějších dílčích studií kompaktní a syntetický text. Možná právě zde se otevírá prostor pro další práci autorky.

Lepšímu porozumění dané problematice by jistě také napomohla přesnější práce s jazykem a možná i jednodušší a jednoznačnější stylistika.

Práci s konkrétními psychologickými a neurovědeckými studiemi nemohu bohužel ke své odborné kompetenci dále posoudit.

Výsledné hodnocení: Předkládaná práce představuje kvalitní bakalářskou práci otevírající zajímavé a náročné téma.

Otázky oponenta práce:

- Pomohlo vám studium teoretické reflexe transkulturality při četbě a hodnocení textů z oblasti psychologického a neurovědeckého studia empatie?
- V jakém bodě se při studiu empatie otevírá největší prostor pro dialog filosofické antropologie a pozitivních věd?
- V čem vidíte hlavní limity pozitivních věd při studiu vámi zkoumané problematiky?

Datum: 15. 8. 2019

Mgr. Petr Macek, Ph.D.